

Ion JURCA ROVINA

Pactul între două teatre

O colaborare nu întâmplătoare sau ocazională, ci programatică și de durată s-a stabilit în deschiderea stagiunii între Teatrul German de Stat din Timișoara și Teatrul de Stat din Bruchsal (Badischen Landesbühne Bruchsal – BLB), Germania. Așa am înțeles din discursurile inaugurale ale reprezentanților oficiali, oaspeți și locali, sau ale directorilor celor două instituții. Un țel categoric exprimat, pe care nu-l aud prima dată, este acela al promovării dramaturgiei germane, al cultivării limbii, prin teatru, și al susținerii identității. Aceasta, în convergența europeană a direcționării actului artistic. Convergență în care identitatea de limbă și cultură este evidențiată cu aplomb ca o idee generală, pentru toate casele, indiferent de dimensiunea lor. Or, mai cu seamă – zic –, pentru cele care uită sau se rușinează de propriul patrimoniu (aici, teatral).

Relația dintre scena germană timișoreană și cea din localitatea așezată în Landul Baden-Württemberg e de câțiva ani, acum însă cei doi directori, Lucian Vârșândan, respectiv, Carsten Ramm, au parafat montarea unor spectacole în comun. Așa s-a născut coproducția, în premieră, **Goethe_Lenau_Faust. Explorarea unui mit**. Adică, un spectacol realizat după *Faust Partea I și Partea a II-a* de Johann Wolfgang Goethe și *Faust. Un poem* de Nikolaus Lenau, într-o versiune scenică semnată de Franz Csiky, Nadine Schüller și Carsten Ramm.

Intenția din start a fost nu doar întâlnirea dintre clasicitatea lui Goethe și romantismul lui Lenau, ci și crearea, prin opoziție, a unei duble interpretări a mitului faustic. Bănățeanul, prin naștere (în actuala comună Lenauheim, județul Timiș), Lenau a scris poemul său, între 1833 și 1836, ca replică declarată la marea operă a olimpienului de la Weimar: „Faptul că Goethe a scris un Faust nu mă poate speria. Faust e un bun comun al omenirii, nu monopolul lui Goethe. Iar subiectul permite atâtea interpretări, că nu are să iasă scânteii”. Tocmai, scânteii din confruntarea între regăsirea comunicării natură–imagine, utopia politică, extazul în dragoste, cunoașterea clipei optime prin împlinirea creatoare, la Goethe, și neantul dintre real și gândire, atacul, fără iluzii, la tiranie, tristețea în iubire, pesimismul cu triumful răului și damnarea, la Lenau.

În lumina acestor „scânteii” ale confruntării din spectacolul regizat de Carsten Ramm, personajul *Faust* devine, în singurătatea lui, un dedublat nu doar în relația cu *Mefisto*, ci și cu sine însuși. Iar mitul, în explorarea lui, prin această posibilă alăturare de viziuni faustice Goethe–Lenau, își revelează într-adevăr și alte „interpretări”, de data aceasta vădit contradictorii, cu dramatismul de rigoare. Spectacolul își dobândește un palier propriu al conflictului.

Miza punerii în scenă o dă rostirea textelor, dialogul lor și *jocul* între sensurile exprimate. Scenele se succed într-un decor sărac, un spațiu închis, cu niște mese manevrabile, dând senzația de claustrare ca într-un iad, un vid de confort. Sigur, povestea, călătoria sunt sincopate. *Faust* are înfățișarea unui intelectual văzut în prezent, iar interpretul lui, René Laier (de la BLB), îl ține într-o postură meditativă, uneori chiar de spectator, din care iese în scenele de dragoste, mai mult mimate, reușite fiindu-i disputele cu Wagner sau expunerea, ca un recital, de final. Mai vivace este *Wagner* al lui Hannes Höchsmann (de la BLB) în traseul compromiterii lui, cu escapade și tirade de creator de Homunculus. Datorită intervenției celor două texte diferite, *Mefisto* se multiplică, androgin, bărbat tânăr în întruchiparea lui Alex Halka (de la TGST), și femeie, în două chipuri, Miriam Gronau (BLB), Cornelia Heilmann (BLB). Corul este un personaj important în spectacol, însoțește personajele sau preia recitalul textelor. Personaje definite dramatic, regăsite într-o paralelă de motivații, cu Andrea Nistor (TGST), Ramona Olasz (TGST), Iosif Csorba (TGST).

Conceput ca o confruntare între două texte, în fond ambele poematice, spectacolul, cu scene apropiate de recital, în rostire, beneficiază, totuși, de virtuțile dramatice din tragedia goetheană spre al cărei final este condus. Ca idee programatică în așa-zisa explorare a unui mit ori ca întâlnire între artiști pe aceeași scenă, coproducția celor două teatre este semnul unui pact benefic într-o cooperare ce se dorește de durată.

Teatrul German de Stat, Timișoara – Goethe_Lenau_Faust. Explorarea unui mit (Erkundung eines Mythos). O coproducție a Teatrului de Stat Timișoara (TGST) și a Teatrului de Stat din Bruchsal (Badischen Landesbühne Bruchsal – BLB) După *Faust Partea I și Partea a II-a* de Johann Wolfgang Goethe și *Faust. Un poem* de Nikolaus Lenau. Versiunea scenică: Franz Csiky, Nadine Schüller, Carsten Ramm. Regia: Carsten Ramm (BLB). Decorul: Carsten Ramm, Ines Unser (BLB). Costumele: Ines Unser. Muzica și pregătirea pasajelor de cor: Hennes Holz (BLB), Dramaturgia: Nadine Schüller (BLB), Cornelia Winkler (TGST). Asistența de regie: Isolde Cobet (TGST), Giovanna Gilges (BLB). Cu: René Laier (*Faust* – BLB), Alex Halka (*Mefistofel* – TGST), Miriam Gronau (*Mefistofel*), Cornelia Heilmann (*Mefistofel* – BLB), Hannes Höchsmann (*Wagner* – BLB), Andrea Nistor (*Margareta* – TGST), Cornelia Heilmann (*Marta* – BLB), Iosif Csorba (*Valentin, Hubert, Împăratul, Philemon* – TGST), Ramona Olasz (*Hannchen, Baucis* – TGST); Miriam Gronau, Cornelia Heilmann, Andrea Nistor, Ramona Olasz, Iosif Csorba, Alex Halka (*Corul*). Premiera în Timișoara: 1 octombrie 2009. Premiera în Bruchsal: 4 februarie 2010.